Переклад Пафнутія Голопупенка (Владислава Слободяна)

Вони йшли до нас по вогким від дощу плитам космодрому. Двоє попереду, у промені прожектору, що повільно рухався за ними, троє трохи осторонь. Я стояв в отворі люку, і різкий порив вітру хльоснув дощовими струменями. Відчуття було таке, ніби на мене вилили відро води. Мерзотна планета… Двоє попереду почали підійматись по ґратчастим сходам трапу. Не заходячи до корабля, високий офіцер у глянсово-чорному комбінезоні з багряною нашивкою на рукаві довго вивчав моє обличчя. Потім витягнувся та відкарбував:

— З рук до рук, виконуючи обов'язок.

Я кивнув і також встав струнко.

— З рук до рук. Обов'язок виконаю.

Офіцер протягнув мені маленьку валізку.

— Його речі.

— А документи?

— Навіщо? Категорія "зет".

Він вклонився над своїм супутником. Спритним рухом зняв наручники, які сковували їх одну з одною. З певним подивом я побачив, що це хлопчисько. Років дванадцяти-тринадцяти, не більше. Офіцер поправив хлопчику каптур, що закривав обличчя, сказав, трохи загаявшись:

— На все добре, малюку! Не скучай!

Крутнувся на підборах і швидко збіг униз, навіть не глянувши на мене. Я знизав плечима і повернувся до хлопчика. На мене дивились веселі темні очі.

— Тепер ви будете зі мною?

Дідько забирай, я конвоїр чи охоронник? Я подивився на мовчазні фігури, що мокнули під дощем. Конвоїр.

— Ні. Це ти будеш зі мною.

Люк заварив бойовий робот. Тепер службові приміщення корабля, де залишились капітан і навігатор, відокремлені від житлового ярусу. Робот завмер біля завареного люка — дві тони металу і тупої спресованої енергії. Що б не трапилося зі мною, Даніель Лінк не покине корабель.

Я востаннє включив відеофон, подивився у жорстке зморшкувате обличчя капітана. Він кивнув мені.

— Будь обережний. Категорія "зет" — не жарт. Ми постараємось прискорити переліт. Тижня зо два, не більше.

Я бачив — йому нестерпно хочеться підбадьорити мене. Але він давно розучився це робити. І я посміхнувся, перериваючи паузу:

— До зустрічі на Землі.

— До зустрічі.

Екран згас. Я відійшов на кілька кроків, дістав згідно інструкції лайтинг. Білий спалах — і комп'ютерний термінал з відеофоном перетворюються у купу оплавленого металу. З кута з розгубленим гудінням виповзла півсфера кіберприбиральника. Все. До самої Землі я перестаю бути членом екіпажу "Антареса". Даніель Лінк и категорія "зет" стануть моєю долею.

Житловий ярус не дуже великий. Три каюти, кімната відпочинку, маленька оранжерея, що пузирем стирчить над бронею корабля. Я пройшов по коридорам, збираючи ті нечисленні інструменти, що тут знайшлися. Викрутки, тестери, щупи, ультразвуковий різак — все гостре і важке... Я кинув цю купу металу у жадібно розкриту пащу утилізатора. Подумавши, відправив туди ж лазерний далекомір. Його промінь не смертельний, але може засліпити.

По короткому і вузькому коридору я пішов до своєї каюти. Постояв секунду, потім відкрив двері.

Даніель сидів на ліжку. Він вже встиг переодягнутись — на ньому був синій спортивний костюм, а мокра куртка висіла у шафі. На столі лежали тонкі книжки у різнобарвних обкладинках. Я взяв одну — то виявилися комікси. Відчувши тепло руки, рідкокристалічний малюнок ожив. Обвішаний зброєю космодесантнік мужньо посміхнувся, підкинув деструктор — армійську модель, абсолютно непід'ємну. Дуло деструктора трохи виступило над обкладинкою. Ефектно... Хлопчисько мовчки дивився на мене. Я відкинув другу койку:

— Спатимеш тут.

— Добре.

— Без мого дозволу ти не повинен виходити з каюти. Жовті двері — туалет, блакитні — душ.

— Я знаю. А ми довго летітимемо?

— Доки не прилетимо.

Я глянув на годинник.

— Старт за півгодини, треба лягти й пристебнутись…

— Я знаю.

— Ще за півгодини — обід. Їдальня праворуч, у кінці коридору.

Даніель лише кивнув у відповідь. Здається, він трохи злякався мого тону — його обличчя збліднілo. На секунду мені стало шкода цього хлопчиська, який не розуміє, в чому його провина. Даніель дивився на мене зі слабкою надією — схоже, чекав, що я посміхнусь або скажу йому щось ласкаве. Я змусив себе відвернутись і вийшов з каюти. Категорія "зет". Даніель Лінк становить потенційну загрозу для людства.

Ми летіли далеко від пасажирських трас. Війна з Лотаном у повному розпалі, і ворожі патрулі полювали за такими беззахисними шкарлупками, як наш "Антарес". Лише безвихідна ситуація могла змусити офіцерів Служби безпеки Десантного Корпусу використати нашу посудину для пересування заарештованого. Дні тягнулися за днями, не відрізняючись один від одного. Вранці, коли Даніель ще спав, я виходив до оранжереї й намагався визначити наші координати за візерунком сузір'їв. Звідси, з двадцятиметрового скляного куполу, зарослого квітами і найпрозаїчнейшею картоплею, був

прекрасний огляд. Потім ми снідали, убирали посуд (якось само собою вийшло так, що ми почали робити це по черзі). До обіду я сидів у кімнаті відпочинку і гортав старі числа "Космічного вісника". Втім, після обіду я робив те ж саме… А Даніель сидів у каюті. Він взагалі намагався не траплятися мені на очі. Наводив порядок (а на "Антаресі", де двічі-тричі на добу відключається гравітація, це непросто). Вміло користувався душем, як досвідчений астронавт чергував на кухні. Незабаром я зрозумів, що він звик до життя на кораблях. Звик настільки, що я навіть боявся гадати, як довго триває його подорож до Землі. Та й не треба мені того знати. Випадок заніс Даніеля Лінка до категорії "зет", випадок привів до нашого корабля, випадок зробив мене його конвоїром. На Землі я передам його червоношевронникам і постараюся забути.

В той день я запізнився на обід. Я погано спав вночі, часто прокидався, вслухувався у дихання Даніеля. Мені здавалося, що він лише прикидається сплячим… Ну не може людина з категорії "зет" поводитись як усі! Нормальність Даніеля була підозрілою… Але нічого в ту ніч не скоїлося. Зате я не виспався й примудрився по-дідівському задрімати у кріслі.

Даніель уже двічі запізнювався на обід. І обидва рази залишався голоднім — зачекавши установлені двадцять хвилин, я вивалював його порцію в утилізатор. Тепер він мав можливість поквітатись…

Я увійшов до їдальні і відразу побачив Даніеля. Він читав, сидячи за столом. Мовчки підвівся й почав діставати з термошафи тарілки. Намагаючись не дивитись йому в очі, я сів на своє місце.

— Ви будете сік?

— Так, дякую.

Я крутив у руках ложку, якою повинен був їсти біфштекс. Виделки я викинув у перший день польоту, про що зараз дуже шкодував. Даніель поставив переді мною високу склянку з густо-оранжевим помаранчевим соком…

Наступної секунди корабель трусонуло, хлопчиська кинуло у кут. Цілковито автоматично я схопився за настінні фіксатори. Підлога повільно здибилася, перетворюючись на стіну, і знову встала на місце. Грибний суп, біфштекс і помаранчевий сік змішалися на моїй сорочці у невидану кулінарами кашу. Я спробував обтруситись, потім подивився на Даніеля. Він сидів у куту, тримаючи перед собою праву долоню. Рука в нього була у крові.

— Дені!

У цілковитому розпачі я нахилився перед ним.

— Що трапилося?

— Келих розбився… — він беззвучно плакав. — Цей проклятущій келих розбився. Я так і думав, коли падав, що поріжусь…

— Але це неможливо… На кораблі немає посуду, що розбивається!

Він лише схлипнув, і я отямився. Промив йому руку, огледів порізи — вони виявилися неглибокими, перебинтував. Даніель якось увесь обм'як, в нього розболілася голова. Я допоміг йому дійти до каюти, потім повернувся до їдальні. На підлозі дійсно лежали залишки келиха. Що за дурниця? Я взяв один з

відламків, підсунув під ніжку стола, надавив... З таким же успіхом я міг ламати кусок гуми. Цей сорт скла лише гнеться від удару.

Я постояв, дивлячись, як заметушився кіберприбиральник. Потім відкрив холодильник. Треба нагодувати Дені, та й мені хотілося їсти.

Увечері Даніель став таким, як завжди. Хоча ні. Він став таким, як в перший день на "Антаресі". Боязко мені посміхнувся і попросив зіграти з ним у шахи. Чомусь мені не захотілося відмовляти. Мабуть, стало його шкода.

Грав він погано. Здається, основними його партнерами були кіберпрограми, а це завжди накладає відбиток на манеру гри. Я легко виграв першу партію, а другу, зневажаючи себе за слинявість, відверто здав. Але Даніель цього не зрозумів. Збираючи фігури, він просто-таки світився від радощів. Дивлячись на нього, і я почав посміхатись. І чого в ньому знайшли люди зі Служби? Звичайній хлопець, нічого примітного... Даремно я так жорстко за нього взявся...

Даніель убрав шахи й нерішуче подивився на мене. Йому явно кортіло щось запитати.

— Про що замислився, Дені? — не витримав я.

— Цей поштовх... Від чого він трапився?

Я знизав плечима.

— Тут повно метеоритів. Корабель здійснив маневр, ось і все.

— А це небезпечно?

— Ну, якщо дасть йому по реактору… В кращому випадку залишимось без тяги, в гіршому…

— І це може статися?

— В будь-який момент, — зітхнувши, сказав я. Зрозуміло, здорово перебільшуючи. Захисні поля здатні відхилити більшу частину метеоритів. Але Даніель сприйняв мої слова всерйоз. Він про щось задумався. Я не утримався і запитав:

— Даніель, чому тебе відправили на Землю?

Він скорчив смішну гримасу.

— Я не знаю.

Мабуть, то була правда. Я не встиг подумати. Кліпнувши, згасло освітлення, і водночас корабель зазнав удару, порівняно з яким денний поштовх був цілковито невразливий. Мене підкинуло, і щось величезне і пласке гупнуло мені по спині. Я ще встиг збагнути, що це стеля, і втратив свідомість.

Лампи світили тьмаво — явно від аварійного генератора. Але навіть у такому світлі обличчя Даніеля було біле, як сніг. Не уявляю, як він зумів підтягти мене до кондиціонера — хоча гравітація й упала наполовину, його хитало на кожному кроці. Як би там не було, струмінь холодного повітря привів мене до тями. Я спробував підморгнути Даніелю і досить легко підвівся.

— Повітря є, гравітація, світло також… Отже, нічого страшного. Не реви!

Він дійсно розплакався.

— Я боявся, що ви померли…

— Не зовсім.

Я штовхнув двері. У коридорі також горіло аварійне світло. Що ж, відеофон і термінал я знищив, як того вимагає інструкція "зет". Але залишився ще робот…

Він, як і раніше, заслонював собою закритий люк. Абсолютно неушкоджений, як і належить такій машині.

— Стояти!

Без інтонацій, без емоцій. Я розумів, що підкорюватись мені він не буде. Бойовий робот виконує свою програму, його не переконаєш. Але ж…

— Зв'язок з рубкою! Забезпеч зв'язок!

Здавалося, що наїжена маніпуляторами чорна куля задумалася.

— Неможливо. Зв'язку немає.

— Чому?

— Через відсутність рубки.

— Вона зруйнована?

— Ні, рубка катапультована.

Таким же тоном робот міг повідомити про температуру повітря. Немає в роботів емоцій. Але я-то не робот… Моя рука повільно лягла на рукоять лайтинга. Досить оригінальній спосіб самогубства — підняти зброю на бойового робота. Але тут я побачив Дені. За секунду я пригадав і свої обов'язки. Але зупинили мене його очі…

Поки ми йшли до оранжереї, я на щось сподівався. Цілковито за звичкою. Мені занадто добре відомо, в яких випадках катапультують рубку.

Скляний купол був залитий тьмяним багровим світлом, що пробивався звідкись ззовні. Внутрішнє освітлення оранжереї не працювало, і здавалося, що ми стоїмо у звичайнісінькому лісі і дивимось на сідаюче сонце. Тільки то було не сонце…

Двигуновий блок "Антареса", ребристий двадцятиметровий циліндр з розчепіреними стабілізаторами, від розжарення вже почервонів.

Я повернувся до Даніеля і сів поруч. В куполі було прохолодно, дзюрчав дистильованою водичкою струмок. Тремтячі на листі дерев червоні відсвіти здавалися зовсім не страшними. Я не відчував навіть образи на капітана і навігатора. Якщо вони покинули корабель, значить, шансів заглушити реактор уже не було. Така доля…

— Що це за світло? — раптом запитав Даніель.

— Реактор, — не подумавши, відповів я.

Дені підняв голову, його обличчя напружилося.

— Ми вибухнемо?

Я взяв його за руку, упевнено заявив:

— Звичайно ж ні. Ми не вибухнемо. Просто переліт затягується.

Не люблю брехати. Але зараз мені доведеться побути брехуном лише дві-три хвилини. Дені, здається, повірив, розслабився. Його тонкі пальці довірливо завмерли у моїх долонях. Я заплющив очі… Лусне, ніби паперовий, титановий кожух, і стиснута полем плазма вирветься назовні. Зараз… Мною раптом опанувала безглузда жадоба життя. Де завгодно, як завгодно, але жити! Я відчув, що люблю цей світ, Землю, зірку Антарес, де народився, корабель "Антарес", на якому літав, дівчину з дванадцятої бази, що обіцяла подумати до мого повернення, офіцерів Служби, лотанських солдатів, Даніеля Лінка, категорію "зет"…

— Не хочу! Не треба!

Дені шарахнувся від мого крику і розтягся на клумбі з квітами. Я відкрив очі, закрив, відкрив знову. В куполі було темно. Реактор заглухнув.

Корабель, точніше, його залишки, летів далі. Куди? Зорі повільно пропливали в овали ілюмінатора, змінялиодне одне сузір'я — "Антарес" безладно обертався.

Втратив орієнтацію не лише корабель. Втратив її і я. Я робив те, зо заборонено інструкцією "зет". Я думав.

Чим міг загрожувати Землі Даніель Лінк? Забороненою інформацією, яку випадково узнав? Ні. У таких випадках все кінчається на місці. Він міг шпигувати на користь Лотана… Маячня. В таких випадках також не церемоняться.

Я думав про Даніеля, нібито це було найважливішим у нашій ситуації. Ось вже дев'ять днів, як "Антарес", позбавлений тяги та керування, дрейфував у космосі. І кожний день зменшував наші шанси.

Світло у каюті було вимкнуте. Лише над ліжком Даніеля горіла лампа — він, як завжди, читав якусь книгу. Скориставшись тим, що довкола залягла пітьма, я уважно роздивлявся Даніеля. Чим він міг загрожувати Землі?

Дванадцять років. Жив на одній з далеких аграрних планет. Слабкого здоров'я — після катастрофи кілька днів провалявся у постелі. Що в ньому могло привернути увагу Служби? Щось абсолютно фантастичне. Наприклад, здібність пророкувати майбутнє… З хвилину я обдумував цю ідею. Чомусь згадалася фраза Даніеля: "Я так і думав, що поріжусь". Але, з іншого боку, він давно мав виявити свої здібності. А Даніель нічим себе не видає, наче й не знає про них… Я раптом відчув якусь ще неясну зачіпку. В яких випадках людина може не помічати своїх власних здібностей?

Тоді, коли прояви цих здібностей для людини буденні, реальні. Так, як, наприклад, для Даніеля, підігрітого моїми балачками, було реальним попадання метеорита у реактор.

Я відчув, як на обличчі в мене виступає холодний піт. Даніель Лінк, категорія "зет"… Ось в чому твоя провина і твоя небезпека. Весь наш світ, надійний і незмінний світ, безсильний перед тобою. Тобі досить лише повірити, і скло, нездатне розбитись, розіб'ється, захисне поле не зможе відхилити метеорит, а неконтрольований реактор заглухне… А де межа твоєї віри? Гаснучі зорі? Планети, що розсипаються на пил?

Я потягнувся до паска. Але так і не взяв лайтинг. Безглуздо, адже зараз мені нічого не загрожує. Та й і зброя ворога сильніша. Даніель володів тим, проти чого пістолет був безсилий. Він володів дивом. Але лише диво могло нас врятувати…

— Дені!

Він здригнувся — так ласкаво окликнув я його.

— Завтра вранці до нас прилетить рятувальній корабель.

— Правда?

— Звичайно. Робот налагодив з ним зв'язок.

— Здорово! — Даніель і справді зрадів.

— Завтра о дванадцятій.

Я сказав це найнедбалішим тоном. Даніель кивнув. Потер лоба і раптом відклав книгу. Десь хвилину сидів, дивлячись перед собою, потім розтягся на ліжку.

— Дені… ти чого?

— Я так… зараз мине. В мене бувало і раніше.

Його обличчя зблідло. Знайома картина. Здається, дива даються йому не дарма, і погасити зірку він може хіба ціною власного життя…

Рятувальники прийшли рівно о дванадцятій. Стоячи у перехідному тамбурі, я бачив, як проступає на стіні вогняно-червоне коло — автомати вирізували отвір для виходу. Я подивився на Даніеля. Він посміхався. Я відвів погляд. Мені не хотілося думати про те, що чекає на нього на Землі. Про дослідницькі лабораторії Служби ходили страшні легенди. Але, кінець кінцем, я просто виконую обов'язок. Плямкнувши, від стіни відвалився круглий кусок. І майже миттєво в отвір увійшли двоє у чорних скафандрах.

— Лейтенант Харвей? Даніель Лінк? Слідом за нами.

У довгій трубі перехідника була невелика гравітація. М'які гофровані стіни розгойдувались від кроків, але йти було зручно. Один з офіцерів зупинився, кивнув мені:

— Сюди.

Збоку відкрився люк. Другий офіцер Служби пройшов далі, тримаючи Даніеля за руку. Даніель обернувся.

— До побачення!

У грудях стиснуло. Я кивнув.

— Ти мені дуже сподобався, лейтенанте! Ти добрий!

Я ступив у люк, який замкнувся за мною. І завмер. Кольорові плями попливли в очах, запаморочилося у голові. Наче я падав з висоти, не відчуваючи свого тіла. Через секунду це минуло.

— Скажіть, лейтенанте, ви зрозуміли, які… е-е… особливості в Даніеля?

Офіцер пильно дивився на мене. В його очах плавало відбиття чорного мундира Служби. Звідки воно? А, це мій мундир. Адже я одягнув форму Служби, погодившись стати тюремником.

— Якщо б я не зрозумів, ви ніколи не стали б шукати нас у цьому районі.

— Так, рішення було несподіваним. Ми вважали, що корабель загинув.

Він розглядав мене з інтересом. Майже професійним…

— Мені б дуже хотілося б знати, — розтягуючи губи у посмішці, мовив я, — що буде з Даніелем?

— Його спробують переконати, що Лотанська федерація загинула, — несподівано охоче відповів він.

— Але Дені не зможе цього зробити! Він слабне після кожного дива!

Офіцер дивився на мене з цікавістю.

— Навіть так? Дені? — Він засмучено похитав головою й відкарбував: — Дені зможе. Його якраз вистачить на зоряну систему.

Так говорять про щось неживе. Про запас пального й набоїв в обоймі. А офіцер заговорив знову:

— Недарма хлопчик так зворушливо з вами прощався…

— Недарма, — увірвав я його. — А ви ніколи не задумувались, що всі ми розуміємо доброту по-різному?

Рука офіцера метнулася до стегна. Запізно. Заряд лайтинга відкинув його у кут.

Я стрибнув назад. Люк не піддавався. Приставивши дуло до пластини електронного замка, я вистрелив ще раз, наліг плечем. Рятувальній корабель невеликий, і людей Служби тут небагато. Дені не могли увести далеко, я здожену їх і…

Його нікуди не увели. Він лежав просто за люком, на м'якій коридорній підлозі, і побачивши його обличчя, я все зрозумів. Розгублений офіцер метушився довкола, навіть не звернувши на мене уваги. А я стояв, опустивши зброю, і в мозку билося: "Якраз вистачить на зоряну систему" і "Ти добрий!"

Ніколи не думав, що ці речі сумірні.